

۱۰۴

د بودجی او محاسبی

اصولنامه

په افغانستان کښی

(۱۰۰۰ جلده)

د طبع شمیر

د ۱۳۳۹ د حوت میاشت

د چاپ نیټه

بسم الله الرحمن الرحيم

اصولنامه بودجه و محاسبه

فصل اول:

تعريف و احكام عموميه:

- ۱- این قانون بنام قانون بودجه و محاسبه سال (۱۳۸۸) تسمیه می شود، طرز بودجه و محاسبه، و اداره كافة دارائی دولت، تابع شرایط این قانون است.
- ۲- دارائی دولت قرار آتی است:-
الف: هر نوع مالیات و محصولاتیکه از طرف دولت طبق ماده (۹۷) اصولنامه اساسی، طرح و تحت تحصیل آید.
ب: نقود و صکوک، و اسناد سهم دولت.
ج: هر نوع اموال (منقول و غیر منقول دولت) حاصلات و حق الایجار، کرایه و مبالغ فروش آنها.
۳- حساب و دارائی دولت، به اعتبار زمان اداره و سنجش میشود.
زمان اداره مدتی است که در آن کلیه معاملات عایدات و صرفیات داخل و خارج بودجه و معاملات مربوط به انتقالات و امانات، از آغاز الی ختم سنه مالی، از طرف محاسبین اجرا و ایفا می شود.
سنه مالی عبارت از دوره دوازده ماهه است که آغاز آن اول میزان، و ختم آن خیر برج سنبله سال تقویمی متعاقب آن میباشد، - برای تشخیص سال مالی، سنه سالیکه در آن بودجه ختم می شود، استعمال میگردد.
۴- اصطلاح (بودجه) عبارت از سند عواید و مصارف دولت است که طبق ماده (۱۴) این قانون ترتیب، و به کابینه تقدیم می شود.
۵- مصارف دولت دینی است، بدمه دولت که بداخل بودجه، بنام دولت مصرف، یا خدمتی در مقابل آن اجرا، و نظر به قانون مخصوص، ایفای همچو خدمت و خصوصیات آن، تعهد شده باشد.

۶- آمر اعطاء، شخص صلاحیت داریست که راجع بتادیه قطعی، یا مؤقتی مصارف و خدمات دولت، امر و اجازه تحریری میدهد.

۷- دوایر دولت، عبارت از وزارت خانه ها، و ریاسات مستقله و آن موسسات دولت میباشد که جزء کدام وزارت نباشد.

۸- کلیه املاک و اموال غیر منقول دولت، که از طرف اداره املاک قید و تسجیل گردیده، توسط وزارت مالیه اداره می شود. اگر ایجاب نماید، که قسمتی از اموال غیر منقول دولت، از یک اداره به اداره دیگر دولتی تسلیم شود، آنوقت از اموال متذکره تا زمانیکه مورد استفاده اداره موصوفه قرار گرفته باشد، کرایه گرفته نمی شود.

۹- هر محاسب، از حساب مربوطه زما خود مسؤل است، ولی محاسبینی که دیگر اشخاص نزد ایشان، بدادن حساب مکلف گردیده و بحساب شان نظر به اندازی ننموده و نواقص آن حساب را که از دوره سلف خود بدست آورده ظاهر نکرده باشند، علاوه بر مسؤل بودن محاسب اصلی، مسؤل این نواقص نیز شناخته می شوند، هر محاسب در زمان اداره خود، مکلف است مبلغ حساب ذمت اشخاص را، با وارداتی که تحصیل آن، به وی محول گردیده، تعقیب و تحصیل نماید، و هم مجبور است بهنگام دوره تسلیم، به خلف خویش تمام مفردات بقایار را، با اسباب عدم تحصیل آن نیز ارائه دهد، مبالغیکه در اثر تقصیر سازش کارانه محاسب، تحصیل آن، از روی عدم تعقیب، شکل ممتنع را بخود گرفته، باسناد اصدار حکم محاکم قانونی، جبران آن، از محاسبین مذکور صورت میگیرد.

محاسبین در صرف و قبض نقود اجناس و تمام معاملات کلی و جزوی وظایف خویش، مسؤل بوده و مکلف اند، حسابات خود را بروفق اساسات متذکره این قانون و لوایح و مقرراتیکه از طرف وزارت مالیه ترتیب، و از مجلس عالی وزراء منظور گردیده باشد، تکمیل و تصفیه بدارند تحویلداران نقدی و جنسی، بایست محاسبات خود را به محاسب مربوطه خویش داده، و هم برائت خود را از وی حاصل نمایند.

۱۰- تمام عواید و مصارف دولت، از مجرای خزینه تحصیل و مصرف می شود دوایر عواید خصوصی داشته نمیتوانند کلیه عواید، بشمول قیمت فروش اموال منقول و غیر منقول دولت، بحساب خزینه انتقال داده شده و قبل از آن، به هیچ مدرک و هیچ صورت، از طرف دوایر مصرف شده نمیتواند.

فصل دوم

احکام متعلق به بودجه

۱۱- بودجه سندی است که احتیاجات مالی دولت را برای مدت معمولاً یکسال تعیین میکند، و به انجام این کار، موازنه بین مصارف تخمینی و عواید پیشبینی شده تعیین و تثبیت میشود.

۱۲- طبق مواد این قانون وزیر مالیه در ترتیب و تقدیم بودجه سالانه دولت که حاوی تمام پروگرامها و فعالیت های دولت باشد، مکلف است.

وزیر مالیه ضمایم ضروریه یا کسر بودجه را در حالیکه به موافقت تام داشته باشد، بکابینه تقدیم می نماید.

وزارت مالیه، صلاحیت تزئید یا تفیص تخمینات مصارف پیشنهاد شده دواير تصدیها و موسسات دولت را دارد.

۱۳- آمرین هریک از دواير دولت تخمین مصارف سال مالی آینده دواير خود را، بتاریخ و شکلی که از طرف وزارت مالیه، طرح و کابینه آنرا، تصویب نموده باشد تقدیم می نمایند.

۱۴- وزیر مالیه، بودجه هر سال مالی را، بتاریخ و شکلی که از طرف کابینه تصویب شده بکابینه تقدیم می نماید

- این بودجه، شامل اجزای ذیل خواهد بود:-

الف: پیام بودجوی که مشتمل بر سفارشات مهمه، راجع به سیاست دولت در سال مالی آینده بوده، خصوصیات مهم و هدفهای بودجوی را شرح بدهد.

ب: خلاصه بودجه (موازنه عمومی) که ارقام مجموعی بودجه را، نشان داده مناسبت مصارف، و عایدات پیش بینی شده را، آشکار نماید. این راپور شامل معلومات ضروریه، در باره تحول مصارف و عواید، و تعدیلاتیکه باساس پلان مالی دارای اهمیت است، خواهد بود.

ج: معلومات احصائیه وی، راجع به عواید و مصارف، در سالهای مالی گذشته و جاری و تخمین عواید مصارفی که برای سال مالی آینده، پیش بینی می شود.

د: تشریحات درباره اصلاح سرمایه گذاری ها، و پروژه های انکشافی دولت، و ارتباط آن با، مصارف پیشبینی شده.

ه: معلومات لازمه، راجع به کلیه قروض داخلی و خارجی موجوده، و پیشنهاد شده دولت.

و: پروژه قوانین، و اصولنامه ها و لوايح مدارک مجوزۀ عایداتیکه جهت تطبیق بودجه، و تأمین مصارف پیش بینی شده است.

ز: راپور اوضاع مالی تصدیهای دولت، و مؤسساتیکه دولت در آنها سهیم است.

ح: چنان معلومات، و اطلاعات دیگر که به نظریه وزیر مالیه برای توضیح و تشریح وضع مالی دولت، ضروری باشد.

۱۵- بودجه ای که از طرف کابینه تصویب می شود، باید قبل از تاریخ (۱۵) اسد بشورای ملی تقدیم گردد.

۱۶- بعد از غور و تدقیق لازمه، و تصویب از طرف مجلس شورای ملی، بودجه دولت، قبل از تاریخ ۳۰ - اسد بحضور راعلیحضرت همایونی، جهت صحه حضور، تقدیم می شود.

۱۷- پانزده روز بعد از قانونی شدن بودجه، یعنی تاریخ (۱۵) سنبله، هر یک از دوایر دولت، بمنظور دریافت و ثبت سهمیه تخصیصات بودجه مصارف منظور شده، پیشنهاد رسمی وزارت مالیه تقدیم خواهد کرد. ، جد اول تشریحات مشرح و لوایح موجب، ضمیمه چنین پیشنهاد خواهد بود. تحت چنان مقرراتیکه وزیر مالیه، بعد از منظوری کابینه، صادر نماید، مصارف دوایر دولت، باساس سه ماهه، یا باساس پروژه، و پروگرام مرتبه، و منظور شده انشکافی، توضیح خواهد شد. مرام توزیع تخصیصات، تقدیم پروگرام کار و مصارف سال مالی، بواحد های معین و جلوگیری از وقوع کسر می باشد.

تبصره

اگر تاریخ های متذکره، به ایام تعطیل مصادف باشد، یکروز قبل آن، گرفته شود.

۱۸- بعد از منظوری، درخواست رسمی دوایر، از طرف وزیر مالیه، مبالغ حواله تخصیصات سه ماه اول سالی مالی، یا موعدیکه اساس قبول شده، بدون معطلی، بدست رس دوایر دولت گذشته شده و مبالغ تخصیصات دوره های ما بعد سال مالی، در اوقات معین آن، بدسترس دوایر، گذارده خواهد شد.

۱۹- در ختم سال مالی، مبالغ باقی مانده تخصیصات دوایر دولت، تعهد انتقال یا مصرف شده نمیتواند.

۲۰- وزیر مالیه صلاحیت دارد از مبالغ شامل بودجه منظور شده دوایر دولت بمنظور مصارف غیر مترقبه، و احتیاطی بتصویب کابینه و جوهی تشکیل نماید، و هم میتواند از جوهیکه نظر به اجراءات دوگانه آتی الذکر تشکیل شود، حساب صرفه، تاسیس کند:-

۱: تغییرات و تعدیلاتیکه در بعضی اقلام بودجه عادی، یا پروگرامهای انشکافی، رخ داده و به مدارک معین، لزوم مصرف نداشته باشد.

۲: اصلاحاتی که از نقطه نظر امور اداری، و مالی بمیان آمده و سبب تقلیل مصارف، شده باشد.

تبصره:

وجوه غیر مترقبه و احتیاط و مبالغ شامل حساب صرفه بمنظوری کابینه مصرف شده میتواند.

۲۱- هر یک از دواير شامل موازنه دولت، توسط اطلاعیه حواله تخصیصات که بامضای وزیر مالیه، (یا ماموری را که تعیین می نماید) رسیده باشد، از مبالغ منظور شده، و از صلاحیت مصرف و تعهد آن، بروز اول سال مالی، و روز اول موعد منظور شده تخصیصات، آگاهی می یابد.

دواير دولت، قبل از وصول و اضافه از مبالغ مندرجه اطلاعیه حواله تخصیصات که به تعقیب جداول توزیع تخصیصات، و مطابق واحد های مندرجه آن صادر می شود، مبلغی، تعهد یا مصرف کرده نمیتواند، اطلاعیه حواله تخصیصات، بمنظور کنترل مبالغی که بدسترس دواير دولت گذاشته می شود، بکار برده شده و مانع اضافه خرچی، از اصل منظوری بودجه می شود.

۲۲- مشروط به تصویب مجلس عالی وزراء، وزارت مالیه، مقرراتی نسبت به انتقال بودجه یک اداره به اداره دیگر و تعدیلات اقلام بود جوی، طرح خواهد نمود.

۲۳- تثبیت ابواب فصول، و مواد بودجوی، از صلاحیت وزیر مالیه است، دواير دولت مکلف اند، طبق تصنیف بودجه که از طرف وزارت مالیه طرح می شود، تخمینات بودجوی خود را ترتیب نمایند.

۲۴- برای خدماتیکه در بودجه، دواير تخصیصیه نداشته، و در ظرف سال مالی، خدمات مذکور، پیش شود، وزارت مالیه از تخصیصات احتیاطی، و غیر ملحوظ که جزو بودجه آن بوده، و برای چنین مصارف پیش بینی شده، به ترتیب مقرر، بهمان وزارت تخصیص داده میتواند.

۲۵- عواید و حاصلاتیکه در اثنای یک سنه مالی، تثبیت می شود، عواید بودجوی همان سنه را، تشکیل میدهد بقایای وارداتیکه در اخیر سال مالی می ماند، به بودجه سال آینده، ضم میشود.

تخصیصاتیکه در بودجه یک سنه داده می شود، خاص در مقابل امور و خدماتی میباشد که در ظرف همان سنه ایفا میگردد ولی تخصیصات تعهد نشده خدماتیکه در ظرف سال معینه آن اجرا نشود، بعد از انقضای همان سال، قابل اجرا نمی باشد.

۲۶- تمام عواید و حاصلات، در بودجه، بصورت عاید غیر خالص قید می شود، مصرف تحصیل، و اداره آنها را از تخصیصات بودجه مربوطه آن، صرف میگردد.

۲۷- هر گاه تحت صلاحیت قانونی، یک وظیفه یا فعالیت از یک اداره به اداره دیگر تبدیل، و تعیین گردد، میزان تخصیصیه دست داشته و لازمی مصارف همان وظیفه، یا فعالیت به اداره ایکه تعلق میگردد، انتقال داده می شود.

۲۸- آمرین دواير دولت، مجاز نیستند، علاوه از تخصیصات محتویه بودجه خویش، اجرای مصرف، یا تعهد نمایند همچنان نمیتوانند از راه تأمین بعضی عواید خصوصیه حجم مصارف بودجه خود را، بلند ببرند.

۲۹- تخصیصات داخل بودجه وزارت دفاع ملی، و قوای هوایی و اعمالات حربیه، در سفر بری عمومی، یا حین اعلان حرب، بدون در نظر گرفتن باب، فصل و مواد، شکل تخصیصه واحد را اختیار می نماید.

۳۰- اوامر اعطا و تادیه متعلق به بودجه های مستوره، استناد یک لایحه جداگانه که از طرف وزیر مسؤل و وزیر مالیه بمواقفه صدر اعظم ترتیب شده باشد تنظیم میگردد.

فصل سوم:-

احکام متعلق به محاسبات

۳۱- محاسبه دولت، نتایج، اجرات مالی را ایضاح و اطلاعات کافی و ضروری مالی را برای تنظیم پروگرام های دولت و اجرای بودجه و کنترل موثر عایدات و مصارفات، و املاک و دارائی های دیگر که طرف ضرورت میباشد تهیه می نماید.

۳۲- در هر اداره دولت، یک شعبه محاسبه در داخل تشکیلات مدیریت اداری و تحت اثر مقام اداره و جود خواهد داشت که وزارت مالیه، وظایف - مسؤلیتها و صلاحیت آنها، تعیین و مجلس عالی وزرا، آنها منظور می نماید.

۳۳- تادیه یک مصرف متعلق به بودجه که از طرف محاسبین تحت اجرا قرار داده می شود باید مستند به امر اعطأ بوده و تدقیقات محاسبین، طوری عمومی شامل اجزای آتی میباشد:-

الف: مصرف در حدود صلاحیت امر اعطا باشد.

ب: مصرف به فضول و مواد بودجه و تخصیصات، مطابقت داشته باشد.

ج: اوراق و اسناد آن، مکمل باشد.

د: مصرف به قوانین و نظامات و مقررات موافقت داشته باشد.

ح: هویت صاحبان استحقاق، بروی اسناد ثابت باشد.

۳۴- وزیر مالیه، سیستم محاسبه و کنترل قبل از اجرا را، بدوایر دولت طرح تثبیت و معرفی نموده و امر دوایر آنها تحت اجرا خواهند گرفت و به منظور تاسیس سیستم محاسبه ترتیب راپور و اصلاحات امور حسابی دوایر دولت، تعلیمات نامه های علیحده ترتیب و بعد از منظوری مجلس عالی وزراء، در معرض اجرا میگذارد.

۳۵- حفظو مراقبت اخذ و جمع آوری معلومات و احصائیه های مربوط عملیات مالی، کلیه دوایر دولت، و نشر اطلاعات نتایج اجرات مالی دولت، بصورت کلی بصلاحیت وزیر مالیه است.

۳۶- مدیر عمومی، خزائن، در مورد پرداخت تمامی وجوه دولت به مقابل وزیر مالیه مسؤل می باشد، شعبات تادیات خزانه، در مرکز هر یک از ولایات، و هر یک از دواهر دولت، موجود بوده، و در محالات، بمنظوری، وزیر مالیه تأسیس شده میتواند. آمرین شعبات، و نمایندگی های تادیات خزانه، نزد مدیریت عمومی خزائن، مسؤلیت خواهند داشت.

۳۷- پرداخت وجوه، از خزاین دولت، بر طبق لوایح و مقرراتی خواهد بود، که توسط وزیر مالیه، پیشنهاد، و از مجلس عالی وزراء، تصویب شده باشد.

۳۸- فیصله حساب بودجه، باساس حساب قطعی صورت میگیرد حساب قطعی بشکل و طرزی از طرف آمرین دوایر، ترتیب می شود، که از طرف وزارت مالیه تعیین، و از طرف مجلس عالی وزراً تأیید میگردد.

۳۹- هر یک از دوایر دولت، حساب قطعی مصرف، و عواید متعلق به بودجه خود را، بدو نسخه ترتیب و یک نسخه را از اخر سنه مالی، الی مدت سه ماه، بوزارت مالیه می سپارد. همچنان وزارت مالیه، حساب قطعی مصارفات، و عواید دولت را باحساب عمومی خزائن، از تاریخ اخذ حساب قطعی هریک از دوایر، الی مدت سه ماه، یعنی شش ماه بعد، از ختم سال مالی، حاضر نموده یک نقل آنر بمقام صدارت، و یک نقل آنرا، بشورای ملی تقدیم می نماید.

فصل چهارم:-

احکام متعلق به تفتیش بعدی حساب

۴۰- در صدارت عظمی، آمریت تفتیش حسابی، بنام ریاست دیوان محاسبات، تحت نظارت رئیس دیوان محاسبات تأسیس و تشکیل می شود. رئیس دیوان محاسبات بانخاب صدر اعظم مقرر و مسؤل پیشبرد پروگرامهای تفتیش حسابی دواپر و تصدی های دولت بوده، و طبق تعلیمات نامه که بمنظوری مجلس وزراء رسیده باشد، اجراءات می نمایند.

۴۱- تفتیش بعد حساب، در محل اجراءات حسابی، صورت میگیرد.

کلیه اسناد دفاتر، و راپور ها در محل ترتیب آن، الی انجام تفتیش بعدی دیوان محاسبات صدارت عظمی باقی می ماند.

اینچنین اوراق دولتی، باسراس مقرراتی که از طرف دیوان محاسبات و وزارت مالیه طرح، و از جانب مجلس عالی وزرا تصویب و بمنظوری شورای ملی رسیده باشد- تفتیش، حفظ یا تلف می گردد.

تفتیش بعدی حساب هر یک از دواپر دولت، طبق اوامر مقام صدارت عظمی، در هر وقت و زمان صورت گرفته می تواند.

۴۲- تفتیش حسابی که از طرف مفتشین مسؤل دیوان محاسبات بعمل آمده باشد، و طرف قناعت ریاست دیوان محاسبات واقع شده باشد، برای تصفیة حسابات، تثبیت مسؤلیت، فراغت مامورین مسؤل اساس مؤثر، و قانونی محسوب می شود.

۴۳- هر گاه در ضمن تفتیش یک حساب، کدام جرمی بملاحظه برسد، آنوقت همان قسمت حساب، از دیگر حسابات تفریق گردیده، بغرض تعقیب بدایره مربوطه تودیع می شود، و حکمی که در این مورد، از محکمه صادر می شود، از نقطه نظر حساب، مانع تدقیق و تفتیش حساب، شده نمی تواند.

فصل پنجم:-

تعمیل و تاریخ اجرای این قانون

۴۴- مواد مختلفه ایکه در این قانون ذکر شده، از تاریخ اول میزان ۱۳۳۸ مرعی الاجراء است.

۴۵- این قانون قوانین گذشته را که مربوط بموضوع بودجوی و حسابی بوده، فسخ می نماید و به تمام دوایر دولت تطبیق می شود.

ادخال اصولنامه هذا را در جمله سایر اصولنامه هایی موضوعه دولت منظور می نمائیم.

مورخه ۶ برج جدی ۱۳۳۹ شمسی مطابق ۹ ماه رجب المرجب ۱۳۸۰ قمری.